

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.

„Falu” Magyar Gazda és Földmívelés Szövetség.)

Telefon: 11—55—62.

Postatakarékpénztári cselekszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a Képes Híradó-val, valamint a m. kir. földmívelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.

Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1939.

XX. évfolyam, 37. szám.

Szeptember hó 10.

Teleki Pál gróf miniszterelnök felhívása Magyarország népéhez!

A Budapesti Közlöny szeptember 2-iki száma Teleki Pál gróf miniszterelnök alábbi felhívását közölte:

Magyarország népéhez! Az európai helyzet ma súlyos fordult. Az államok egész sorozata, köztük több közismerten semleges állam, különleges intézkedéseket tett az ország rendjének, a termelés folytatóságának és a lakosság mindennapi élete lehető zavaratlanságának biztosítására.

A vezetésem alatt álló kormány természetesen hasonló elhatározásra jutott és mindazokat az intézkedéseket megteszi, amelyek szükségesnek látszanak a közbéke és a gazdasági élet folytonosságának fenntartására.

Hogy az a nyugalom és hidegvér, amelyet heteken át a fegyverrel meztelen magyar nemzet közvélemény ország-világ előtt tanusított, továbbra is megőriztessék, a kormány el van szánva megakadályozni mindent, ami az ország lelki és anyagi életét megzavarhatná és ezért kormányrendeletekben az alábbi rendelkezéseket lépteti életbe:

A kivételes hatalom életbeléptetéséről;
az egyesülési jog korlátozásáról;
a gyülekezési jog korlátozásáról;

a kitiltás, a rendőrhatalósági felügyelet, vagy őrizet alá helyezéséről (internálás);

a sajtóellenőrzésről (belföldi cenzura);

a külföldi sajtótermékek ellenőrzéséről;

egyes anyagkészletek zár alá vételéről;

az iparban (kereskedelemben), valamint a bányászatban és a kohászatban alkalmazottak munkaviszonyára vonatkozó egyes rendelkezések hatályának ideiglenes felfüggesztéséről. (A munkaidő korlátozásának és a fizetés szabadságának felfüggesztéséről);

az árak szintjénélkül rögzítéséről.

Ezeket a rendeleteket a szükség szerint más kormányrendeletek is fogják követni.

Elvárom Magyarország józan lakosságától, hogy általános közérdekből, valamint minden egyes polgár jól felfogott egyéni érdekéből teljes erővel arra fog törekedni, hogy a hatóságok hazafias munkáját megkönnyítse.

Budapest, 1939. évi szeptember hó 1. napján.

TELEKI PÁL gróf s. k.
magyar királyi miniszterelnök.

Keleten és nyugaton harcol Németország a versaillesi béke megsemmisítéséért

Magyarország az európai fergetegben a rend, béke és nyugalom szigete

Amikor e sorokat írjuk, Európa négy nagyhatalma: Németország, valamint ellenfelei, Anglia, Franciaország és Lengyelország között folyó hadműveletek. Európa közvéleménye súlyos és aggasztó időkötél alá került. Az események majdnem áttekinthetetlenül torlódnak egymás mellé. A történelmi erők, amelyek a fegyveres leszámolást választották, hatalmasak és eltökéltek. Harcuk súlyos megpróbáltatások elé állíthatja az egész világot. De erős lélekkel, fegyvellemmel és önrudalommal kell fogadnunk az eseményeket.

Magyarország, a legelőkelőbb külföldi vélemények szerint is, ma a nyugalom, béke és rend szigete. Evtizedek súlyos megpróbáltatásai után a magyarság végre önmagára talált. Ráeszmélt a nagy idők parancsára; hogy erőt csak az egység és nyugalom jelent. Bizakodással és megnyugvással fogadja a kormány előrelátó intézkedéseit s mindenben alkalmazkodik is hozzá az egész nemzetre.

Mindenek fölött pedig

hódoló szeretettel és ragaszkodással figyel a legfőbb Hadrura, Magyarország kormányzójára, aki nemcsak gyarapítani tudja hazáját és nemzetét, hanem utat is tud mutatni neki, ha a világtörténelem kérlelhetetlen eseményei új feladatok elé állítanak.

Mindaz azonban a jövő kifürkészhetetlen titka. Sem töprengésünk, sem emésztésünk nem kell rajta. Magyarország ma az események vésszes sodrában kivül áll.

Folytassuk nyugodtan becsületes magyar munkánkat s éljük

az örök magyar jövőben bizakodó életünket.

Nincs okunk sem az idegességre, sem a sötételetlenségre. Alattunk az évezredek magyar föld, felettünk az örök Isten s bennünk a magyar remény, hogy becsületes munkánk, öz-

szertartásunk, hitünk, békeszeretünk és bizakodásunk meg fogja hozni jutalmát: az öncélú magyar

életi célérését és baldogulását.

A nagy leszámolás főbb eseményeit alábbiakban ismertetjük:

Erőszak az erőszak ellen

Szeptember elsejére virradón lengyel csapatok német területeket támadtak meg. A fegyveres fellépésre a német hadsereg ellentámadásba kezdett. Még aznap elhangzott Hitler vezérnek a német hadsereghez intézett napiparancsa, hogy „mostantól kezdve az erőszakkal szemben erőszakkal védekezzen”. A birodalmi gyűlés délelőtt tartott ülésén Hitler kancellár nagy beszédet tartott, amelyben eljárása jogosságát fejtette s kijelentette azt is, hogy a németek ezt a harcot maga fogja megvívni. Forster körzetvezető életbeléptette Danzig visszacsatolását.

a birodalmi gyűlés pedig Hitler kancellár beszéde után egyhangulag elfogadta a Danzig bekebelezéséről szóló törvényt.

Angliában és Franciaországban elrendelték az általános mozgósítást. Ugyanekkor az olasz minisztertanács úgy határozott, hogy semmiféle ka-

tonai műveletet nem kezdeményez. Az angol kormány pedig felszólította Németországot, hogy vonja vissza csapatait Lengyelországból. A német csapatok több helyen átlépték a lengyel határt. Lengyelország, az angol-lengyel szerződésre hivatkozva, Anglia segítségét kérte.

Mussolini a békéért

Szeptember 2. Mussolini óriási erőfeszítéseket tesz a béke megmentéséért. Az olasz kormány óhatalmi értekezletet javasol és az ellenségeskedések megszüntetését. Anglia kijelenti, hogy hajlandó résztvenni az értekezleten, ha a németek visszavonják csapataikat. Berlinbe megérkezett a szovjet nagykövet és a katonai meghatalmazott. Közben erőlyesen folyik a Lengyelország ellen indított hatalmas, átkaroló támadás. A német csapatok átvágták a lengyel korridort.

Hadiállapot Németország, Anglia és Franciaország között

Szeptember 3. Ezen a napon Nagybritannia, Franciaország és Németország között bekövetkezett a hadiállapot.

Chamberlain miniszterelnök délelőtt 11 óra után jelentette be az angol néphez intézett rádiószózatában, hogy Anglia a Németbirodalommal szemben hadiállapotban lévőnek tekintti magát, mert Németország nem adja

meg Lengyelországnak a kívánt biztosítékokat. Amikor Németország a francia kormány felszólítására sem adott választ, délután öt órakor Franciaország is hadiállapotban lévőnek tekintette magát a Németbirodalommal. Chamberlain az alsóházban is bejelentette a hadiállapotot. VI. György angol király rádiószózatot intézett népeihez. Megalakult a háborús angol kormány.

Az első nyugati hadijelentések

Szeptember 4. Az „Athena” angol gőzöst, amelynek fedélzetén 1400 utas foglalt helyet, megtorpedózták. A gőzös elsüllyedt, utasait megmenyítették. Berlinben megállapították, hogy nem német buvárhajó torpedózta meg az angol gőzöst. Franco tábornok felszólítást intézett a hadiállapotban lévő nemzetekhez, hogy a jelenlegi összetűzést minden erejükkel elcsigszeljék.

A német vezérkar jelenti, hogy több nagy lengyel várost, köztük Czenstochowát és Radomskot Krakótól 35 kilométerre állanak. A lengyelek Varsó és Lublin bombázását jelentik. Már kezdődnek a hadijelentések a nyugati hadszíntérről is. A francia és angol haderők e napon megkezdték a tevékenységüket szárazföldön, tengeren, levegőben egyaránt. Az angol nehéz bombavető repülőgépek támadást intéztek két német kikötő ellen. A 12 támadó gép közül a német elhárító utégek ötöt lelőttek. A többi Hollandia irányába elmenekült. A Vatikán e közben élénk diplomáciai tevékenységet fejt ki. Törökország csatlakozik a francia-angol együtteshez. Az olasz-francia határt újból megnyitották. Roosevelt kijelentette az Egyesült Államok semlegességét. Az új japán miniszterelnök kinyilatkoztatta a sajtó képviselői előtt, hogy Japán nem akar belekeveredni az európai háborúba. Minden erejét a kínai ügy rendezésére összpontosítja.

Egyiptom, India, Dél-Afrika, Ausztrália kimondják a hadiállapotot Németországgal.

Híder látogatást tesz a harcúterén. Jugoszlávia kimondja semlegességét. Ujzeland támogatásáról biztosítja Angliát.

Szeptember 5. Teljes erővel foly-

A német előnyomulás

Szeptember 6. A német kormány Fehér Könyvet adott ki, amely feltárja a világ közvéleménye és az utókor ítélszékének számára az előzményeket, amik végül is a háború kitérő-

A német csapatok ellenállás a lengyel kormány elhagyta Varsót és a sziléziai iparterületeket

A franciák légi támadást intéztek az achemi német iparvidék ellen. Svájcban általános mozgósítást rendeltek el. Rooseveltnél ekin ezen a napon írta alá a semlegességi törvényt

nek a légi hadműveletek az összes frontokon. Egyre nyilvánvalóbb, hogy a háború kitérésében nemcsak gazdasági, de történeti okok is közrejátszanak. Olaszország magatartása komoly és fegyveres. A jelentések azt mutatják, hogy csak akkor avatkozik bele a háborúba, ha létrevetik forognak kockán. A vasúti forgalom Olaszország és Franciaország között megnyitott, az olasz óceánjárók ismét közlekednek az Egyesült Államok felé. Mussolini most a béke eszméjét teljes érdekeltenséggel és pártatlansággal képviselheti.

Mussolini tovább folytatja fázisozását a béke érdekében. Az olasz lapok nagy elismeréssel írják a magyar nemzet fegyverméről.

— Magyarország népe — írják — hittel és bizalommal követi Horthy kormányzót. E felelősségteljes pillanatban a magyar nemzet felül tud emelkedni a párt harcokon.

sére vezettek. Párisban jegyzőkönyvet írtak alá. Franciaország és Lengyelország megállapodott abban, hogy nem kötnék külön fegyverszünetet, sem külön békét.

nélkül bevonultak Krakóba. A lengyel kormány elhagyta Varsót és Lublinba tette át székhelyét. A németek teljesen megszállták.

életbeléptető okmányt. Amerika semlegességi törvénye megtiltja a fegyverszállítást a hadviselő feleknek. Késő esti jelentés szerint a franciák több helyen állították a német határt.

Rendelet és intézkedések a nemzetvédelem biztosítására

A határokon túl történt események hatása alatt és az ország belső rendjének, nyugalmanak és — ha kell — a nemzetvédelemnek megszervezése

Életbeléptett a kivételes hatalom

A kormány rendeletet adott ki a háború idejére vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély esetére megállapított kivételes hatalom hatálybalépéséről. A rendelet szerint az 1939. II. t. c. 141. §-ának (7) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján azt a napot, amelyen a hivatkozott törvénycikk 141—170. §-ában háború idejére vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély esetére megállapított kivételes hatalom igénybevételeének lehetősége beáll: 1939. szeptember hó 2-ik napjában állapítja meg.

érdekében a kormány több, fontos rendelkezést adott ki, amelyek a Budapesti Közlönyben megjelentek és amelyeket alább ismertetünk:

Országmozgósítási kormánybiztosok kinevezése

Az új honvédelmi törvény egyik alapvető célja az, hogy a modern hadviselés és a korszerű nemzetvédelem csupán akkor lehet eredményes, ha az ország minden erőanyagát tökéletesen összefogja és előre átgondolt tervek szerint, előkészítve állítja a nagy célok szolgálatába.

Ennek az elgondolásnak a jegyében hívta életre a magyar kormány azt az új intézményt, amelyet országmozgósítási kormánybiztosoknak neveznek.

A minisztérium a honvédelmi törvény végrehajtása kapcsán az I. hadtest területére Barscay Ákost, Somogy vármegye főispánját, a II. hadtest területére Jankovich Miklóst,

Fejér vármegye főispánját, a III. hadtest területére Ostffy Lajos nyugalmazott főispán, a IV. hadtest területére Keresztes-Fischer Miklós nyugalmazott járási főszolgabíró, pécsi lakost, az V. hadtest területére Széchenyi István dr. királyi közjegyző, szegedi lakost, a VI. hadtest területére Losonczy Istvánt, Hajdu vármegye és Debrecen szabad város főispánját, a VII. hadtest területére vitéz Borbély-Maczky Emilt, Borsod vármegye főispánját, a VIII. hadtest területére pedig Schell Péter báró földbirtokos, nagyidai lakost országmozgósítási kormánybiztosná nevezte ki.

Szigoruan büntetik az áruhalmozást és drágítást

A kormány rendeletet adott ki, amely szerint

a közükségleti cikkek legfontosabb csoportjait tekintetében az 1939. évi augusztus hó 26. napján fennállott piaci középárakat egyáltalán az illető cikk legmagasabb megengedett árának kell tekinteni.

Ezek közé a cikkek közé tartozik minden olyan ipari, bányászati vagy erdőgazdasági (szén, fa stb.) cikk, amelyről az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosa megállapítja, hogy az közükségleti cikk, vagyis a széles néprétegek létfenntartására elsőrendűen fontos. A mezőgazdasági termények és termékek közül azok esnek a rendelet hatálya alá, amelyek a rendelet kifejezetten felsorol.

Ezeknek a cikkeknek az árát tehát a körülmények változása esetében is csak akkor szabad emelni, ha az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosa, vagy az ár megállapítására jogosult más hatóság erre, a körülmények méltánylása alapján, kifejezetten engedélyt ad.

Mindenki, aki az ekként meghatározott árnál magasabbat követel, köti ki vagy fogad el, ártülpést követ el és árdragító visszaélés vétsége, súlyosabb esetekben árdragító vissza-

lyosabb esetekben árdragító visszaélés büntette miatt ítélik el.

Nyilvánvaló közérdek, hogy mindazok, akik a rendeletben meghatározott cikkeket akár mint termelőt, akár mint kereskedőt forgalomba hoznak, ne téveszkedjenek el, hogy

a mai nehéz időkben a fogyasztóközönségnek jogos érdeke, hogy a legszükségesebb cikkekkel kellő mennyiségben és méltányos árakon láthassa el magát.

Aki ez ellen vét, azt a törvény teljes szigorja fogja érni.

A kormány elvárja a termelőkötől és a kereskedőktől, hogy árut ne tartsanak vissza, sem azért a megengedettnél magasabb árat ne követeljenek, a fogyasztóktól pedig, hogy árut szükségletlenül föl ne halmozzanak.

Ezen utóbbi eset is az árdragító visszaélésekről szól, illetőleg a Honvédelmi törvény szigorú büntető rendelkezései alá esik.

Itt említjük meg, hogy a kormány az Árellenőrzés országos kormánybiztosaként Kacsóh Balint dr. kereskedelmi törvényügyi miniszteri osztálytanácsost nevezte ki.

Az egyesületi és gyülekezési jog korlátozása

A kormány két további rendeletet az egyesületi és a gyülekezési jogot korlátozva.

Az egyesületi jog korlátozásáról szóló rendelet megtiltja új egyesületek, vagy meglévő egyesületek fiók-szervezetének létesítését; a meglévő egyesületi jellegű szervezetekre pedig

fokozott ellenőrzést léptet be.

A gyülekezési jog korlátozásáról szóló rendelet megtiltja politikai jellegű népgyülekek, felvonulások, összejövetelek tartását, a nem politikai gyülekek tartását is előzetes engedélyhez köti.

A sajtó ellenőrzéséről

A kormány elrendelte, hogy időszakos lapot, vagy sajtóterméket kinyomatni csak akkor szabad, ha a kinyomatásra az ügyészség, illetve az általa megjelölt hatósági személy engedélyt ad.

A külföldi sajtótermékeket a terjesztés, illetve kézbesítés megkezdése előtt a miniszterelnökség sajtóosztálya ellenőrzi.

Takarékoskodás a motákkal

Ugyancsak a szeptember 2-iki hivatalos lap közli a kormányának a motákkal-fogyasztás korlátozására vonatkozó rendeletét is.

A rendelkezések legfontosabb része az, hogy 1939. szeptember 3. napjától kezdődően motákkal a polgári forgalomban való fogyasztás céljaira vásárolni, illetőleg eladni csak jegy, vagy utalvány ellenében szabad. Ugyanezen időponttól kezdve szeszszel nem kevert tiszta benzint közzé, vagy vízi gépjárművek részére felhasználni vagy eladni tilos.

A kivételes idők, amelyek a hivatalos magaslatán álló magyar királyi kormányt a fentebb ismertetett rendeletek kibocsátására készítettek, arra köteleznek minden magyar embert, hogy azzal az ősi felelősségteljeséggel, kötelességtudással töltse be feladatát mindenki, amely ezer éven át, ezernyi

baj közepette mindenkor átmentette a magyarságot és amelynek megnyilatkozását már az elmúlt hetekben is őszintén és — talán ezt is hozzátehetjük, — bizonyos frígysséggel csodált meg a külföldi sajtója is. Akkor, amikor egész Európa hatása alá került a háborús izgalomnak, a magyarság az országgyarapító Kormányzó Ur iránti bizalomtól elteltlen nyugodtan nézett és néz szembe az eseményekkel. A magyar falvak népe különösen példamutató biztonszérettel, felelősségtudattal és zavartalanul látja el feladatát; biztosítja az ország kényerét, lelki és harci erejét... A kivételes idők nehézségeit ezekkel az erényekkel felvertézetten átvészelve, minden reményünk meglehet a szebb, boldogabb magyar jövő elkövetkezéséhez.

A Németországban és Dániában tartózkodó magyar gazdalfjakhoz

Kedves Fiaim! A mai lapban olvashatók, hogy csak rövid ideig tartózkodtam Németországban és ezért a Dániában elhelyezett magyar gazdalfjakkal nem találkozhattam. A külpolitikai események miatt hivatali beosztásomnál fogva haza kellett jönnöm.

Megnyugtattak mindnyájukat, hogy aggodalomra nincsen ok, hiszen Dánia semleges állam, Németországban pedig olyan vidéken vagytok elhelyezve, ahol semmi kellemetlenség nem érhet.

Az utazásnak a mostani napokban semmi értelme nem lenne, mert a vasúti vonalakat a katonai szállítások foglalják le, azonban rövid időn belül várható, hogy az utasforgalom ismét megindul.

Legyetek nyugodtak, hogy mihelyt mód és alkalom kínálkozik, a zavartalan hazautazásra, gondoskodni fogunk rólatok. Addig is maradjatok nyugodtan beosztási helyeleteken, vagy ha a Drezdában megbeszélte áthelyezések már megtörténtek, úgy cimeteket közölkétek, hogy a hazautazásra vonatkozó értesítést pontosan kézhez vehesétek.

Nem ajánlom senkinek, hogy önálló vállalkozásba kezdjen és értesítünk nélkül utnak induljon, mert könnyen kiteszi magát annak, hogy utközben napokig veszteljen és ha elfogy a pénze, az idegenben hiába fordul bárkinek, kölcsönt nem kap. Megtörténhetik az is, hogy gyanuba keveredik és őrizetbe veszik. *Ismétlően figyelmeztetünk tehát mindenkit, uljon nyugodtan, míg intézkedést tölünk nem kap. Ne türelmetlenkedjen senki, ha most a postaforgalom lassu.*

Több fiutól levelet kaptunk, akik azt kéri, hogy tovább maradhassanak Németországban. *Ezelenk is azt ajánljuk, hogy a csoporttal együtt jöjjenek haza és jövöre ismét kimehetnek.*

A hozzánk érkezett levelekből örömmel állapítjuk meg, hogy valamenyien nyugodtak vagytok és hogy ithon rend van, mindenki békesen folytatja a megszokott mindennapi életét.

Legyetek büszkéek arra, hogy ennek az országnak olyan vezetői vannak, akik a békés fejlődést biztosítják a hazának.

Mindnyájatokat üdvözlöl
Teólyes István dr. ügyvezető igazgató.

Folytatják a községek villamosítását

Az idén közel 100 község jut villanyhoz, a munkálatok költségeinek egész összege körülbelül 3 millió pengőt tesz ki.

Az idén villanyhoz jutó községek vármegyéinket a következők:

Abauj-Torna vármegye Alsóvadász, Kázsmárk, Kisbánizsa, Léh;

Borsod vármegye Görömböly, Sajóbesenyő, Sajólád, Sajópetri, Sajóvamos, Szirmabesenyő, Sajóbábon, Sajócsereg, Arnót, Sajófalva Alsózsolca;

Csanád vármegye Klárfalva, Kövegy, Kükébháza, Ószentiván;

Csongrád vármegye Mindszent, Szegvár;

Fejér vármegye Bakonyársárhány, Balinka, Bodajk, Csákbéreny, Csókakö, Gánt, Magyaralmás, Pusztavám, Söréd;

Gömör és Kishont vármegye Hét, Serényfalva; Heves vármegye Tiszaigar, Tiszaórs, Örvény, Tiszaszőlös;

Komárom vármegye Bokod, Dad, Héreg, Kecskéd, Tardos, Tarján, Várgezes, Vérteskéthy, Vértessomló, Vértestolna;

Nógrád vármegye Egyházasdegeleg, Heréd, Szirák, Zagyvapálfalva, Diósjenő, Rétság, Tolmács, Berkenye, Nógrád;

Pest vármegye Érsekcsanád, Nemesnádudvar, Hajós, Tápásap, Tápósele, Tápószentmárton;

Somogy vármegye Alsók, Iharos, Iharosberény, Mosdós;

Tolna vármegye Apar, Gyöng, Győre, Hant, Högysz, Izmény, Kazánó, Mucsfa, Nagyvejte, Pincehely, Regöly, Szakoly, Tamási, Tevel, Varsád, Kakasd;

Vas vármegye Csörtök, Rábakéthy, Rábafüzes, Szentpéterfa;

Zala vármegye Lesenceistván, Lesenceotomaj;

Zemplén vármegye Mezőzombor, Ond, Rátka, Taktaharkány.

Gazdasági cseléd és gazdasági munkás kiténtetési akció

A m. kir. földmivélségi miniszter abból a célból, hogy a gazdasági cselédeknek, gazdasági munkásoknak és föld- (kubikos) munkásoknak serkentő példát nyújtson és hogy a becsületes munka és hűségesség szolgálat a gazdasági munkavállalók körében erkölcsi elismerést is nyerjen,

az olyan gazdasági cseléd és munkások illetőleg földmunkások részére, akik az egyhelyben töltött hosszú szolgálat, illetve munkásságuk és jórahalóságuk által társaik közül kiténtek,

hűségesség szolgálatuk elismeréséért az 1940. évben pénzbeli jutalmat és elismerő oklevelet adományoz.

Az e célból jutalmazásra javaslatba hozandó egyének nevét, lakhelyét, személyi adatait — szolgálati viszonyuk körülírása mellett — az érdekelteknek legkésőbb 1939 október hó 15-ig kell közölni a vármegyei, illetőleg th. városok főispánjaival, vagy az illetékes mezőgazdasági kamarákkal a gazdasági egyesületek véleményésétől kisérve.

Az új püspökök beiktatása

A magyar katolikus egyház legújabban kinevezett egyházfeljedelméi, akik augusztus 30-án tették le a hűségüket a kormányzó kezébe, rövidesen elfoglalják püspöki székeiket és átveszik egyházmegyéjük kormányzását.

Az ünnepélyes püspöki beiktatások időrendben a következő napokon lesznek: *Madarász* István kassai megyéspüspök szeptember 14-én, csütörtökön, *Czapik* Gyula veszprémi megyéspüspök szeptember 25-én, hétfőn, *Bubrics* Mihály rozsnói megyéspüspök és *Grösz* József szombathelyi megyéspüspök október 1-én, vasárnap.

A két utóbbi főpásztor, aki egyházmegyéjét eddig apostoli kormányzó minőségben kormányozta, a pápai bulla kézhezvétele után átvette egyházmegyéje kormányzatát. A beiktatás napján a főpásztorok teljes püspöki díszben bevonulnak székesegyházaikba, elfoglalják a püspöki trónt, felolvastatják kinevező bulláikat és fogadják a gremiális és az egyházmegyei pápáság hódolatát. Ezt minden esetben a megyéspüspök ünnepélyes szentmiséje követi és ennek keretében a bemutatkozó szentbeszéd, amelyben papjaik és a hívők serege előtt kifejti főpásztori programjukat. Az installációkon a világi hatóságok is testületileg jelennek meg.

Paradicsomtermelők figyelmébe!

Az 1939. évi paradicsomtermesztéssel kapcsolatosan a m. kir. földmivélségi miniszter rendelettel szabályozta azokat a módokat, mely szerint a hazai konzervgyárak a paradicsomtermesztőkkel természeti szerződést kötöttek.

A gyárak kötelezettségét vállaltak arra, hogy mindaddig nem vesznek át más paradicsomot, amíg a hivatkozott rendelet alapján kötött természeti szerződésből folyóan paradicsomátvételi kötelezettségük van.

A fennakadás és torlódás nélkül lebonyolítandó nyersparadicsom átvételét a gyárak a szerződés gazdákat, idejében értesíteni kötelesek arról, hogy az átvétel melyik napon és mely napokban történik. Egyes konzervgyárak közölkétek, hogy a paradicsomfelhozatal a gyárakhoz igen gyéren történik és túlnyomórészt nyíltpiacon értékesítik. Felhívjuk a paradicsomtermesztő gazdákat, hogy a természet szerződésben foglaltak értelmében igyekezzenek a lehető legjobb képet kötelezettségeiknek eleget tenni és a konzervgyártásra alkalmas paradicsomot a szerződést köto gyárba beszállítani. *Természetesen konzervgyártásra nem alkalmas paradicsomátvételtől a konzervgyártóktól követelni nem lehet.*

Honvédelem - földvédelem

Az *Omge* igazgatója, *Mutschenbacher* Emil, „Honvédelem-földvédelem” címmel felhívást intézett a gazdaközönséghez, hogy tekintsen bizalommal azok felé, akik az ország sorsát bölcs belátással és céltudatos elörelátással irányítják.

Teljesítse mindenki a maga kötelességét, fevelmezt munkakészséggel és ahol nehézség vagy fennakadás mutatkozik, azt iparkodjanak a maguk erejéből kiegyenlíteni.

Ha ez nem sikerülne, forduljanak bizalommal az *Omge*-hez, amely készséggel eljár minden megkötött kérdés ügyében.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály hangszerelőpén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

A honvédelmi célokra igénybevett szállítóeszközök térítési díjai

A hivatalos lap augusztus 27-iki száma közölte a kormány rendeletét a szállítóeszközöknek a m. kir. honvédség által legalább 24 óráig tartó ideiglenes használatra történő igénybevételért járó térítésekre vonatkozóan. Az igénybevétel napjától f. évi szeptember hó 30-ig bezárólag — a földmivélségi, illetőleg kereskedelem- és közlekedési miniszterekkel egyetértőleg — a következőképpen állapította meg a kormány a térítési díjakat:

Két lóval fogatolt járomúért naponként 4.—P
Hámszerszámmal, vagy nyereggel felszerelt loért vagy máhás állatért naponként 1.75 ..
Nyereggel vagy hámszerszámmal fel nem szerelt loért vagy máhás állatért naponként 1.50 ..
Lófogatu járomúért (szakértár-kocsi, személykocsi) naponként —.50 ..
Magánhasználatban lévő gépjárműveikért a térítési díja: Személykocsikért az ülések száma szerint naponként 3—5 ..
Tehergépkocsikért teherbírá-

suk szerint naponként 3—14.50 ..
Kerekék vagy láncfalpas vontatókért naponként 3.50 ..
Pótkocsikért naponként 2.— ..
Motorkerékpárért naponként 1.25 ..
Öaldokocsi motorkerékpárért naponként 1.75 ..
Kerékpárért naponként —.80 ..
Közhasználatu gépjárművek és társasgépkocsikért a használati térítési díja, az ülések száma szerint 3.50—5 ..
között váltakozik, a tehergépkocsik napi térítési díja pedig teherbíráruk szerint 5—16.50 ..
A mentőkocsi napi térítési díja 5.50 ..
A mezőgazdasági gépjárművek térítési díjainak megállapítása külön rendelettel történik. A szállítóeszköz térítési díjának kifizetése a használat után a legrövidebb időn belül, hosszabb ideig tartó igénybevétel pedig hetenkint, a szállítóeszköz tulajdonosának, illetve birtokosának állandó lakohelye szerint illetékes község, vagy város előjárósága, illetve polgármestere, Budapestpen pedig a kerületi előjáróságok utján történik.

Üzenet az Olaszországban tartózkodó gazdalfjakhoz

Fiuk! A mostani időkben kétszeresen fontos, hogy mindenki megmutassa fevelmeztetését, kitartását és nyugalomát! Az egész világ csodálattal figyeli a magyar és olasz nemzet higgadtóságát ezekben a világrendítő órákban. Ha valaha szükség volt arra, hogy megmutassuk férfias elhatározásunkat, úgy most szükséges ez, amikor a barát országokban mindenkinek a szeme rajtunk függ és az egész világ a nyugaltság állapotában van. A magyar és olasz nemzet szilárd, bizalommal, egymás kezét szorosan, testvériesen megfogva, tekint

az események elé, amelyek bátor és megalkuvást nem ismerő, áldozatkész embereket igényelnek.

Legyetek nyugodtak! minden gondunk Ti vagytok. Aggodalomra semmi ok nincsen, hiszen egy testvéremzetnek vagytok a vendégei. Ha az események úgy követelik, hogy idő előtt kellene hazajönnötök, azt kellő időben közölni fogjuk veletek, megjelölve a csoportosulás helyét, ahová érteket megyek. Programunk szerint e hó 15-én Olaszországba érkezem.

Atyai jóakarótok: **SZEKERES LÁSZLÓ**
Angeli Lambert: Utlevéledet a honvédelmi miniszterium 481.335/16. 1939. szám. alatt meghosszabbította október 1-ig. *Leutaszomkor* az összes lejárt utleveleket meghosszabbította.

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Bpest, II. Olasz fasor 35. (saját ház)

TUDNIVALÓK A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK SZÁMÁRA

Felhívás a Németországban tartózkodó magyar mezőgazdasági munkásokhoz!

Tájékoztató és megnyugtató közöljük, hogy a Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkásoknak semmi okuk nincs a külpolitikai események miatti aggodalomra. Végezzék a dolgukat rendesen és beosztási helyét senki ne hagyja el. A hazaszállásra néve annakidején majd részletes tájékoztatást adunk.

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda Földművelésügyi minisztérium.

Vitéz Lukács Béla földművelésügyi államtitkár látogatása a magyar mezőgazdasági munkásoknál Németországban

A közelmúltban tért haza Németországból vitéz Lukács Béla földművelésügyi államtitkár, aki a tavasz óta Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkások több csoportját látogatta meg, hogy személyesen is meggyőződjön elhelyezkedéséről és helyzetéről tisztá képet nyerjen. A németországi tartózkodás során tárgyalásokat folytatott az illetékes német kormánykörökkel

és meg sürgette, hogy a magyar földművelésügyi minisztérium útján Németországba szerződött munkások a magyar és német kormány megállapodása szerint személyenként engedélyezett 400 márkát hiánytalanul hazaküldhessék és a mult évről visszarumarad összegek mielőbbi átutalását is kérte.

A tárgyalások során szóba kerültek a munkások egyéb kívánásai is és a németek megígérték azok teljesítését.

Kíséretében voltak Tomcsányi Gyula dr. miniszteri osztályfőnök és Pernecky Béla dr. miniszteri osztálytanácsos. A berlini tárgyalásokon, valamint a brandenburgi tartomány területén történt ellenőrző látogatásokon résztvett Teolgyes István dr. miniszteri megbízott, a Falu-Gazdaságosság ügyvezető igazgatója is.

A berlini tartózkodás ideje alatt az államtitkár és kísérete felkereste a m. kir. követséget, majd a m. kir. konzulátus mellett működő Munkás-

védő Irodát is, ahol a felkészült részletes tájékoztatást nyújtottak a munkások viszonyairól kívánságairól, amit a tárgyalások alkalmával a német kormány figyelmébe ajánlott.

A látottak felett vitéz Lukács Béla államtitkár ószinte meglepetését fejezte ki. Örömmel állapította meg, hogy — bár ideiglenesen —

idegenbe szakadt munkástevéreinket erős, hazafias érzés hatja át és a különböző vidékről származó magyar mezőgazdasági munkások egyetértésben élnek együtt.

Az államtitkár látogatásai során tolmácsolta vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter üdvözlését, aki figyelemmel kíséri a hazai földtől távol dolgozó magyar mezőgazdasági munkások életét.

Midőn a látogatások alkalmával az államtitkár elmondta jövelele célját, a magyar szó minden munkásnak eszébe juttatta az otthont, a drága magyar hazát és könnyeláradt szemekkel és örömszavakkal arcal vették körül „a hazai urakat”, ahogy ők mondták, hiszen ők is olyan magyarok, mint mi, egy hazának, a ma még csonka-országnak vagyunk valamennyien a fiai, hiszünk azonban, hogy Horthy Miklós kormányzó urunk nyomában megérjük Nagy-Magyarország feltámadását is.

különösen akkor, ha az a mult évi 350 márkán felül maradt meg. Most már nehéz a hazaküldés. — Fábiani János, Schackatett. Nagyon szomorú, hogy a maguk magyar társai nem engedik, hogy maguk a Vasárnapot elolvassák. Ha a magyar nem szereti a magyart, akkor ki szeressen benézni. Reméljük, hogy soraink után megváltoztatják magatartásukat. Sajnos, nem tudunk sem több példányszámot, sem két arcképet küldetni, de amit küldem, az mindnyájuké! A nemzetiszínű zászlót csak tegyék ki, ne csak ünnepnapokon, hanem hétköznapiokon is, hogy lássák, hogy ott magyarok laknak. — Vincze Imre, Rosenthal. Sajnos, ebben az esetben nem jár baleseti járulék, mert a baleset nem a munkahelyén történt. Ha 8 napig volt kórházban, akkor jár bizonyos betegséglegyszerű díj, de nem családi pótlék. — Mokkák Béla.

A szalonrendelésnél nem tudunk segítségre lenni, mert nem írta meg, hogy mennyit rendelt, hány munkás után, melyik birtokon dolgoznak. Ha így rendelték meg a Transdanubiánál, akkor elhiszem, hogy nem kapnak szalonlét. — Mersich Rozália, Peresznye. Amit mi ebben az ügyben megtehetünk, megtettük. — Estösk András és társai, Watensdett. A pénz a mai napig még nem érkezett meg. (Aug. 17.) Megérkezése után közöljük az újságban. De amit tettek, az igazán megható. — Barnák István és társai, Farenholz. Megrendeltük a szalonlét. — Ispán András és társai, Regenhof. Olvassák el a Mokkának írt üzenetet. — Péncz Károly, Grossmilkau. Kivételesen megrendeltük maga helyét a borti, de ugyanezzel a fáradsággal írhatott volna a Transdanubiának is. — Kristof Máttyás. Sajnos, nem tudtuk a pontos címet elolvasni, ezért nem küldi a Transdanubia sem, amit megrendelt. Rendeltesse meg a gazdával.

— A tavaly írt maradt pénzösszegekről összeállított listán megtaláljuk a következők neveit, címét és pénzt: Gábor Lajos és neje Skerlecz Rozália Heves, Gyuruk Pál Csécsé, Simon Lajos Turricse, Hacker Emilné Rábafüzes, Szabó István Backendorf, Gulácsi Péter Pusztaföldvár, Ferenczi István Lüzbin, Ferenczi Istvánné, Varga János, Böresök Rozália sámsoni lakosok, Somodi József és felesége Dánelov, Buzogány Péter, Buzogány Mária, Fucska János, Fucska Terézia, Hepp Ferenc, Hepp Ferencné, Teréki István és társai Arneburg, Bollok Gáspár és Demeter József Tönchow, Lopusnyai Máttyás és neje Müggelhal, Vigh György Rüdigerhagen, Fischl Ferenc Nádasd, Turi András és társai Pleetz. — Bocz Imre és társai, Schöndorf ú. Weimar. Bocz Imre és G. Nagy János adatait a listán megtaláljuk a többiekét felvettük. Ajándékpénzt nem lehet utólag követelni és erre nem is vállalkozhatunk. — Mezei József, Neuhof és Bocz József, Neetzka. Maguk sem olvassák el rendszeren a Vasárnapot, mert akkor nem okoznának olyan sok fölösleges munkát. Néminak nem adtak meg a magyarországi címüket. — Ifj. Szabó József, Nádasd. Felvettük a listára 68 márká 50 pengőig. De leveléből nem látjuk jól: az a 70 márká, amiről még említést tett, szintén itt kinn maradt? És ha kinn van, akkor melyik bankban. Főleg pedig hogy hivták a volt gazdáját? — Tóth Alajos, Tóth Ferenc, Varga Erzsébet, Zelnik István, Zelnik Istvánné, Edes Antal, Edes Mária, Banus József, Molnár János, Molnár Viktória, akiknek magyarországi címét nem ismerjük, pénzt, összesen 624 márkát felvettük a listára. Mindannyok pénze

Greifenhagenben van és onnan küldik haza. Ez uton üzenjük, hogy vegyék ezt tudomásul. — Bozsai Balint Békés (Békés m.), Balint József Gyöngyöspata, Orvos István Bucsattelep, Molnár József Tiboldaróc neveit és pénzt a listán megtaláljuk. — Hajdu Sándor Gyoma, Koroschetz Ferenc Leizen és társai, Rohoska István és neje Pitvaros, Jakab János Knegeendorfi neveit és pénzt a listára felvettük. — Horváth Teréz, Wedelwitz. Úgyéval már többször is foglalkoztunk. Az lesz a legjobb, ha egy lapon megkéri a volt gazdáját, hogy mostani helyére küldje el a pénzt, azután cselekedjék vele úgy, ahogyan levelében megírta. Ha volt gazdájának ír, kérje a tolmács segítségét.

ÜZENETEINK:

Kabai Béláné, Szorgalmatos: Nagyon szép, hazafias érzéstől áthatott levelét köszönjük. Mi is hiszünk és reméljük, hogy valóra fog válni álma. A szorgalmatos és büszkeségteljes pénzek már megérkeztek és azokat mindnyájan valószínűleg fel is vették már.

Többeknek üzenjük: Rengetegen fordulnak szerkesztőségünkhez pénzküldeményekkel: a feladás után kb. egy héttel már sürgetik a pénz átutalását. Mindenki felkerünk, hogy ne bírdemlekedjenek. Miut már többször közöltük, 4—5 hetet végt igénybe, míg Németországból a pénzt Magyarországra utalják. Amint kiérkezik, azt az O. K. H. azonnal továbbítja a címzettnek. Senkinek a pénzt itt nem tartják vissza. Arra kérünk mindenkit: nagyon vigyázzanak a címzésre, hogy az helyesen legyen írva. Inkább lassabban, de érthetően, olvashatóan írják le a pontos címet, lakcímet, utolsó postát is feltüntetve és vármegyét. Mindenkinek diktézik a kérését és utána néznek az O. K. H. ban a pénzküldeménynek, csak időt kérünk. — Dávid Ferenc, Dobritsch: Amennyiben még mindig nem kapta volna meg a címzett a küldött összeget, úgy Németországban sürgesse meg az átutalását, munkaadója útján. Ha időközben beérkezett a pénz, az OKH azonnal továbbítja. — Ferenc Lajos, Gustrow: Ha nem kapták volna meg az átutalt összeget a címzetek, úgy írják meg a feladás helyét, idejét, az összeget és azt, hogy kinek küldték a pénzt pontos címmel. Leghelyesebb, ha az Országos Központi Hitelközvetítőnek (Budapest, V. nádor-u. 22.) küldik ezt a levelet. — Arva Béla, Beindendorf: Közljük a reklámolt összeg feladásának idejét és azt, hogy kinek küldte a pénzt, pontos címet írjon. — Nikodémus Frigyes, Friedberg. Az OKH. értesítése szerint Nikodémus Frigyes és Nikodémusné sz. Traum Erzsébet megbízásából Mauer István, Kükékházara, részére 1939 július 13-ával RM. 200-ért 317.60 pengőt küldötték ki. Augusztus 21-vel RM. 145-ért 230.50 pengőt küldött ki az OKH. — Meszes József, Silberberg: Jakobovics Pálné megbízásából Jakobovics Pál részére, Mátraverebély, az OKH. augusztus 22-ével kiküldött RM. 80-ért 127.20 pengőt. — Molnár Sámuel, Schwiebus: Elegtelen adatok miatt az OKH. nem tudott közelebbi felvilágosítást adni. Írják meg közvetlenül az OKH-nak címzve, hogy ki, kinek, mennyit és hova küldötte a kért pénzt. — Németh Gergely és társai, Nordhausen: Előbbi üzenetünk Önöknek is szól. Pontos adatokat közöljenek az OKH-val. — Oravec János, Unterisdrorf: Az OKH. közlése szerint az adatok hiányosak és így nem állapítható meg, hogy a pénz megérkezett-e. Pontos adatokat kérünk. — Krug Gellért, Linde: Az OKH. Krug Gellért részére augusztus 26-án RM. 120-ért 190.70 pengőt küldött. — Herceg Antal, Kadofberg: Az OKH. értesítése szerint Herceg Antal megbízásából Herceg Antalné részére, Algyó, Temesváry ut. 47. szám alá, RM. 155-ért 246.30 pengőt küldött ki augusztus hó 16-án.

A berlini munkásvédő iroda közlései:

Körmives Dávid ref. lelkész, Gohlitz (Westhaveland)-ban tartott augusztus 20-án intézetet 50 magyar számára. Istentisztelet keretén belül megemlékezett a magyar nemzeti ünnep jelentőségéről, majd sokáig elbeszélgettek egymás között.

Szomoruan jelentjük, hogy Marti Sándor eskömfői magyar mezőgazdasági munkás aug. 11-én Berlinben meghalt. Martin testvérünk gyomorrákja kiújult és ez két napi szenvedés után véget vetett életének. Temetése aug. 13-án, vasárnap volt a környékben dolgozó munkások, továbbá Rosenfelde polgármestere és néhány német munkás jelenlétében. A temetést Váradi Lajos ev. lelkész vezette. Sirját teljesen elborították a virágok. Felesége és két gyermeke gyászolja. Feltámadunk!

A berlini munkásvédő iroda üzenetei:

Varga Ferenc, Neufles b. Rohrbeck: Sajnos, ebben az ügyben nem tudunk választ adni, mert nem a mi munkakörünkhez tartozik. A hazautazás után forduljon a „Falu” Magyar Gazda és Földmívelés Szövetségéhez (Budapest, V., Báthory-u. 24. sz.), ahol mindenről pontos felvilágosítást kap. — Tapéi munkások. A gazdájuknak nem a vizum hiányzik, hanem a devizaengedély. Ebben az ügyben a szükséges intézkedést megtettük. Kis türelmet kérünk, de a dolog nem rajtunk múlik, hanem a német hatóságokon. Kerekpárt vihet-

nek haza, amikor a transzportvonattal utaznak. Vámat nem kell fizetni. — Molnár Gábor és társai, Gut Weise. A pénzküldési engedély folyamatban van. A levonások ugyan soknak tűnnek, de törvény szerint nem túlzotok. Mindenütt ennyit fizetnek. Azonkívül maguk nem öregségi adót fizetnek, hanem balesetbiztosítást, amire szükség van a maguk érdekében. Már nagyon sokszor megirtuk, hogy szótárunk nincsen, egyelőre nem tudunk tehát küldeni. — Gortva Béla és társai, Sillerberg. Ha a pénzt már felvették, legjobb, ha elvásárolják,

KIS VASÁRNAP

Kérjük Istent

Régen látott iskolánkba,
Hogy újra magrékezünk,
Szépen kérünk, jó Istenünk,
Fogd meg kicsi két kezünk.
Mutasd meg a legjobb utat,
Merre menjünk, mit tegyünk?
Add, hogy egész éven átál
Szorgalmasok is jók legyünk.

Uj tanévünk kapujával
Csókolod meg a homlokunk.
Nézz szigorúan a szemünkbe,
Hogyha rosszat gondolunk.
Nézz szigorúan a szemünkbe,
Ha rosszat tesz két kezünk...
És bocsáss meg jószágon,
Ha lán mégis vétkezünk.

Tégy bennünket testvéreké,
Akiék egyánt szöretik,
Kik a gyengét, árvt, bénát
Soha ki nem nevetik.
Szívünkbe, könyveinkbe
Vésd bele a szent hitet;
Hogy ezt a szép ősi földet
Nem adjuk el senkinek

Uj tanévünk kezdeténél
Add szent kezec melegét.
Minden bajnak, minden jajnak
Késd be temérdek sebet.
Vess örömet számításunkba,
Es ha magja majd kikél:
Hirdesse a visszavett rög,
Hogy a magyar mindig él!

MÓRA LÁSZLÓ

Mióta fuj a szél?

Írta: MÓRA LÁSZLÓ

(Első költemény.)

Nagy napra virradtak Zsuzsákék. Kirándultak a budai hegység közé. Nincs enél nagyobb gyönyörűség a pesti ember számára.

A nap állása délelőtti 10 óráig mutatott. Eppen szükkelgel teleraggatott hegyoldalán tartottak, mikor Zsuzsika édesapja kiadta a jelezt:

— Itt megpihenünk, tízóraizunk. Senkit se kellett biztatni se a lepihenésre, se az evésre. Ahogy az egyik székla enyhelyben helyet foglaltak, a mindig kíváncsiságú Zsuzsika máris megkérdezte:

— Édesap, mi ennek a hegynek a neve?

— Viharhegy, — volt a rövid felelet. — Milyen furcsa elnevezés, — toldotta meg a kérdést Zsuzsika.

— Amig itt pihengetünk, — szól az édesapja — elmondom szívesen, honnan is kapta ez a hegy a nevét. Hanem amig beszélék, közbe ne kotyogjon senki!

Valamikor, sokszor esztendővel ezelőtt, itt élt a földön Idő-apóka, tizenkét gyermekével. Őrájuk bízta a jó Isten az időjárás igazgatását.

Mikor azonban ezer esztendőnk múltával Idő-apóka betegeskedni kezdett, a jó Isten felrendelte az egész Időcsaládot az égbe. Vártaianul hurcolkoltok kellett. Fiai segítségével sikeresen felcipel mindenk elképzeltető butóndarabot, szerszámot, időcsináló műszereket, könyveket, kalendáriumokat.

— csak három hordót feleltettek a földön és pedig a Magashegyen, az Idő-palota kertjében.

Jó darabig bántotta is Idő-apót a nagy feledékenység és sokáig emlegette meg odafönt is, de pár száz év elmúltával mégis csak befeledődött.

Már teljesen meg is feledkezett volna róla, mikor a következő furcsa dolog történt a földön:

Hatalmas társaság rándult fel a Magashegyre. Szép, aranyos idő volt, boldog jó kedve volt a társaság aprajának, nagyjának. A lányok, fiúk alig férték meg a bőruken.

Ahogy nézgettek, vizsgálgatták az egykori palota romjait, egyszer csak felkiáltott az egyik kisleány:

— Nini, itt egy hordó! De le van zárva!

Odacsődültek mind, ahányan voltak. Nézgettek, tapogatták a penészedő, vénhedt hordót.

(Folytatjuk.)

A FALUSI OTTHON

ROVATVEZETŐ: KANYA TERÉZIA

Horgolás — kötés

Itt a szeptember, rohamosan rövidülnek a napok s nemsokára megint jölesik a meleg szobában összeülni egy kis tereferére és kézimunkára. Lámpa mellett — különösen petróleumlámpa mellett — varni igen szemrontó dolog, de a kötésre, horgolásra jóformán oda sem kell nézni, maguktól peregnék a sorok. Tartó-sak és melegék a horgolt holmik, kevés pénzből kikerülnek és nagy örömmel annak is, aki készítette, annak is, aki kapja, ha jól sikerül.

Ma annyira divatos kézimunka a horgolás, hogy jóformán egész ruházatunkat összeállíthatjuk belőle. Horgolhatunk ruhát, kabátot, kosztümöt, ujjast, ködmönt, sálát, spakát, zoknit, kezttyüt, karmantyut, a fontos csak az, hogy előbb készítsük el a papírból mindig a mintáját annak, amit horgolni akarunk. Nagyon rosszul jár az, aki azt hiszi, hogy a pamut ugyis nyulik és ha egy egyenes előrészt meg hátrészt horgolok, akkor is hozzásimul majd az alakomhoz, mert az ilyen ruhának semmiféle formája nem lesz. A horgolt ruhának és kosztümnek pontosan olyan szabásmintát kell készíteni, mintha a kelméből varránk. Igaz, hogy a laza horgolás kevesebb pamutot fogyaszt, de másrészt sokkal tartósabb lesz munkánk, ha szorosabban dolgozunk. Az egyes részeket csak valamivel horgoljuk kisebbre a szabásmintánál, mert vasalással nem szabad nagyon kinyújtani. A kabátot, kosztümöt úgy állítsuk össze, gallérját szabóvászonnal úgy dolgozzuk ki, mint gyapjanyagnál szokás, mert csak így lesz tartása. Ha nem sajnál-

juk ezt a sok aprólékos munkát, horgolt holmijainkban igen nagy örömünk lesz.

Lábmelegítőnek igen hasznos télen a tarka kötött zokni, amelyet a harisnya fölött lehet viselni, úgy hogy végét a cipő száránál visszahajtsuk. Ha nem tudunk újat készíteni horgolni, kétujjas is megteszi a gyermekeknek. Egész egyszerű egyenes horgolásból lehet karmantyút készíteni: annak két végét összevarrjuk, vattával kibéleljük és az iskolába induló gyermeknek egy szalagon a nyakába akasztjuk; így a legnagyobb hidegben sem fagy meg a keze.

Töltött tojást sokféleképpen készíthetünk, melegen vagy hidegen tálalva. Személyenként két kemény tojást számítunk. Hosszában kettévágjuk a tojásokat, a sárgáját kiszedjük, szitán áttörjük s különféle töltelékkel elkeverjük: például gombával, melyet előzőleg vajban pároltunk, vagy darált húsmaradékkal, apróra vágott sonkával vagy szardellával vajjal, melyhez tejből átaltott áttört zsemlyét is adunk. Ezzel a keverékkel megtöltjük a fél tojást, szép magas halmet rakva. Ha melegen akarjuk tálalni, akkor egymás mellé helyezzük tűzálló edénybe, meghintjük zselyemorzsával vagy reszelt sajttal, tejfellel leöntjük, vajdarabkákat rakunk rá és negyedórára melege sültöbe tesszük. Ha hidegen tálaljuk, akkor a megtöltött tojásokat üvegtálon szépen elrendezzük, majonézleöntjük, kaviárral, uborkával, salátával díszítjük. Aszpikosan úgy készítjük el, hogy a pikáns töltelék elolvadt aszpikot óvatosan rácsurgatjuk, üvegtábla rakjuk és csinosan díszítjük.

Gazdatudnivalók

Rovatvezető: SCHANDL JÓZSEF dr.

Az anyaszéna és a sarju takarmányértéke

Rendszerint a szénát jobb áron fizetik, mint a sarjut, pedig a sarju tápanyagtartalma nagyobb, mint az anyaszénéé, azaz a rét első kaszálásáé.

A széna és sarju értéke közötti különbséget legjobban a kettőnek átlagos összetételéből mutathatjuk ki:

Szénában Sarjban		
Fehérje	12%	15%
Zsír	4%	5%
Szénhidrát	46%	41%
Nyersrost	30%	25%
Hamu	7%	11%

A nehezen emészthető nyersrostot figyelmen kívül hagyva — a széna csakis szénhidrátból (keményítő, cukor stb.) tartalmaz többet, mint a sarju, de a sarju nemcsak fehérje- és szirtartalmában mulja felül a szénát, hanem abban is, hogy e különösen becses tápanyagokból a sarjban nagyobb rész emészthető, mint a szénában. Így a széna fehérjéből csak 62%, a sarjueből pedig 70% szivódik fel a vérbe, a széna szirtartalmának csak 57%-a, a sarjuének pedig 88%-a szivódik fel a nedvkeringésbe.

Azt, hogy a sarju értékesebb az anyaszénánál, azt könnyű megmagyarázni. A sarju, főleg gyorsan növő,

fiatal s így zsenge növényekből, illetve növényi részekből áll, melyeknek emészthetősége, éppen zsenge voltuknál fogva, nagyobb, mint a szénéé. A trágyázás rendszerint ösztönöz, vagy tenen történik ugyan, de ennek hatása is inkább fog mutatkozni a sarjunál, mert a trágyában adott tápanyagok csak lassan változnak át olyanokká, hogy a növény őket felvehesse.

Ne feledjük azonban, hogy a kaszáláskor nagy beltartalmu sarju is sokat veszít tápértékéből, ha szárítás közben megázik. Ezért az olyan években, melyekben sarjukaszálás után sok eső esett, olyankor természetesen nem lehet értékesebb az anyaszénánál, mely renden nem ázott meg. Csak az egyenlő körülmények közt betakarított széna és sarju hasonlítandó össze. Ilyen esetben — mint láttuk — a sarju értékesebb.

Lovak kivezetése égő istállóból

Egő istállóból legkönnyebben kivezethetjük a lovakat oly módon, hogy minden lo fejére vizes zsakot, vagy vizes pokrócot terítünk, mely esetben a lovak a tűz fényét nem látják oly erősen és így minden nehézség nélkül kivezethetők az istállóból.

Ősziek alá: (tengeri, répa, burgonya, kalászosok, stb. után)

PÉTI SÓ

Rozs alá: KÉNSAVAS AMMONIÁK
Kitűnő hatású!
Kérjen díjtalan ismeretőt! Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt., Bpest, V, Nádor-u. 21.

Olvasóinkhoz!

A kormányk a lapok terjedelmének megállapítására vonatkozó, szeptember 2-án kiadott rendelete alapján a Vasárnap mai száma már csak hat oldalon jelenhetett meg.

Terjedelmünk 50%-os csökkentése folytán egyes megszokott rovatainkat teljesen elhagyni, másokat lényegesen megrövidíteni voltunk kénytelenek, így a mai időkben fokozott kötelességünknek, — a legfontosabb világgpolitikai és országos eseményekkel kapcsolatos tájékoztatást megadni a falu népének — lehetőség szerint minél tökéletesebben tehessünk eleget.

Sajnos, a lapterjedelem-korlátozó rendelkezés megszokott mellékleteink, így a Képes Híradó megjelenését is lehetetlenné teszi. Amikor ezt a tényt bejelentjük, előfizetőink és olvasóink elnézését kérjük.

Hazafias köszöntéssel a
VASÁRNAP szerkesztősége.

A bevonultak kedvezményei

A Budapesti Közlöny szeptember 2-iki száma közli a minisztérium 8260-1939. M. E. számú rendeletét, amely a multévi rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult személyek javára megállapított egyes rendelkezéseket további intézkedésig kiterjeszti mindazokra, akik ezidőszent tartaleki kötelezettségük alapján katonai szolgálatot teljesítettek. Ezek a szabályok részint az említett személyek elleni peres és nemperes eljárások felfüggesztésére vonatkoznak, részint az említett személyek szolgálati jogviszonyait szabályozzák a múltévi jogszabályokhoz hasonlóan, részint pedig az említett személyek által bérelt lakások felmondásának a lehetőséget korlátozzák, végül a gazdasági termelés folytonosságának biztosítása végett esetleg szükségessé váló kötelező munkaségités elrendelését teszik lehetővé.

Egy falusi gyerek először lát életben egy állatsergelytet.

Legjobban az orozslánon csodálkozik el, majd megcsóválja a fejét és így szól:

— Már én csak azt hiszem, ilyen állat nincs is!...

Találja ki!

AA; BAJBAJ; BÉRBER; IÁIA; JAJA; KÁNYKÁNY; LATLAT; NANA; OLTOLT; TT; TATA.

A levelezőlapra írt megjeléseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 24) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésve érkező megjeléseket nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.
Kicsztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megjelést küldenek, előfizetőbarunk tagjai és előfizetési díjhatárukuk nincs.
A Találja ki! eredményét a 40-ik számban közöljük. A 34-ik számban közölt Találja ki! megjelítése: „A szegedi gondolat Szent István Birodalma.”
Beérkezett huszonnyolc helyes, három téves megjelést. Könyvtulajmat kuldünk
Sárkány Ede Debrecen (tanya), Feledi Béla, Kaposvár előfizetőink címére.

